

Simmelband!

Confineatur hoc Volumine

ORATIO GRATULATORIA.

Ad

Illustrissimum celsissimumq^r Principem, ac
Dominum, Dn.

FRIEDERICUM HULDERICUM,
BRUNSVICENSEM AC LVNAE-
burgensem Ducem &c;

Principem ac Dominum suum clementissimum
SVB

Successionis paternæ, & gubernationis auspicia
felicissima, habita

à

Johanne Steinmetzio Secundo Phil: & Med.
D. P: Imperial: L. 17. IIXbris.

ANNO M. DC. XIII.

Ja

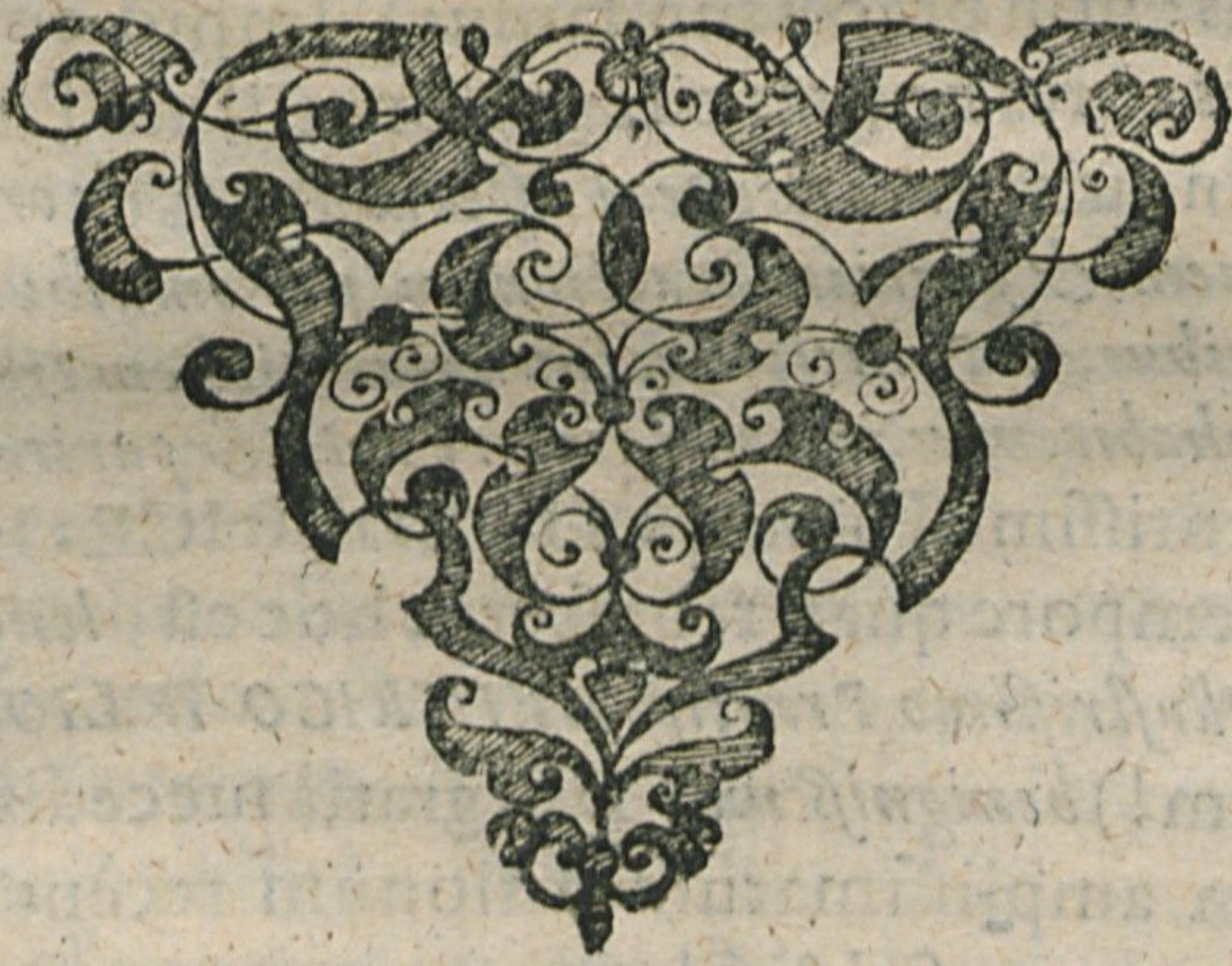
PRAEFATIO.

Ffero Celsitud: T. munus, Illustrissime Prin-
ceps, Domine clementissime: Si ex dignitate
Tuâ aestimetur, exiguum; si ex viribus meis me-
diocre; si ex animo deniq;, magnum. Gratulatio
ac votum est, quod hiscè diebus, sub auspicio gubernatio-
nis Celsit: T. subjectione humilimâ concepi. Utispero
gratum hoc, qualecunq; fuerit, Celsit: T: habebit, meq;
in numero clientum suorum, quamvis immeritum, quâ
est summâ ergâ literatos humanitate, esse deinceps quoq;
patietur. Artaxerxes olim, ut Historiæ testantur, à paupere
malum punicum, nec non haustam manu aquam gel-
idam, perhumaniter accepit. Et Celsit. T. oratiunculam
hanc meam, è fonte liquidi pectoris derivatam, nec nisi in
salutem, atq; in columitatem Cesit. T. perpetuam, unicè
directam, clementissimè excipiet. Ita spero: Ita, quanto
possum subiectissimo studio à Celsit. T. etiam atq; et-
jam peto, Pater Celsit. T. Illustrissimus, etiam mihi Pa-
ter erat: beneficijs afficiebat eximijs, quæ

dum spiritus hos reget artus:

è memoriâ meâ nunquam excent. Atqui eo jam per
Fata celestia, in contubernium vitæ alterius recepto, ad
quem priùs ac potiùs confugiam; quâ ad TE FILIUM;
principem non minùs illustrissimum? Tu porrò Pater sis
mihi: Tu ancora sis & perfugium studijs meis. Tu, in feli-
ces illas ITALIAE oras, abstrusioris Medicinæ causâ
jam

jam cogitanti, auram benignissimam, quæso, adspira : Et
vel, cui fide & operâ meâ, toto morbi tempore, ad extre-
mum usq; vitæ spiritum, vigil continuò, præsto fui ; illu-
strissimi Parentis Tui nomine, mèum, non nisi inclytæ fa-
miliæ Tuæ, adeoq; bonis omnibus destinatum, conatum
juva ! Ita Tua, & erga piè defunctum Parentem, Pietas, &
in literatos Clementia ac Benignitas, toti paulò minus
Terrarum orbi innotescet. Et benignissimus IEHOVA
Celsit : T : cum serenissimâ Matre ; Illustrissimis fratri-
bus ac sororibus, adeoq; universâ Brunsvicensium Du-
cum celsissimâ familiâ, diu ac feliciter conservabit ; o-
mnibusq; , tâm animi, quàm corporis dotibus auctiorem
subindè reddet. Quod ut ita eveniat, toto pectore, & ore
precor. Benè ac feliciter Vale, Illustrissime Principum, &
rem benè ac feliciter gere. Guelphenbytæ i7. IIXbris,
Anno DOMINI 1613. quem designat votum longè o-
ptimum : FrIeDerICVs HVLDerICVs, beatI HeInrICI
JVLII filIVs, LongæVVs & feLIX VIgeat !

ORATIO.

A Pud veteres olim, Princeps Illustrissime, FRIEDE-
CE HULDERICE, Domine clementissime, gemi-
nus ferebatur natalis Imperatorum ac Principum: Unus,
quo ex utero materno in hanc lucem editi: Alter, quo
imperium suscipientes, quasi renati sunt, noviq; homines
facti; quemadmodum de libertis dicitur post manumissi-
onem. Utrumq; autem magnificâ solennitate celebrare
solebant, non solummodo ipsi, cum suis familiaribus,
Imparatores: Verum etiam subditi, quamvis procul re-
moti, qui & vota concipiebant, ac solvebant, pro incolu-
mitate, salute, & æternitate principum. Quod si hoc Eth-
nici, in illis olim tenebris, quibus demersi erant, fecerunt,
ut rectum, pium, & vel hodieq; honorificum: Quid nobis
Christianis, celesti præ illis luce perfusis, & qui magistra-
tus nostros vero suo precio æstimare novimus, faciun-
dum, quæso, sit? Nos principibus nostris, adeòq; omni-
bus, qui in fastigia constituti nobis præsunt, non vota
concipiamus? non preces fundamus? Immò eò ardenti-
us, quò magis aures nostras circumsonat illud Paulinum.
Ante omnia, inquit, Precationem offeras DEO, & orationem,
& obsecrationem, & gratiarum actionem, pro omnibus filiis ho-
minis, pro Regibus, & Principibus; ut habitationem tranquillam
& quietam inhabitemus, in omni timore DEI & puritate. Dum
igitur clementissime Princeps, FRIEDERICE - HULDE-
RICE, hoc tempore quasi renasceris, hoc est; longè optimo
parenti Tuo, Illustrissimo Principi HEINRICO IVLIO, Domino
meo (heu olim!) benignissimo, DEi gratiâ succidis, atq; gu-
bernationem amplissimarum ditionum recens suscipis,
non modò æquum, sed & Christianum omnino videtur,
si & ego, inter alios, quanquam omnium minimus, Celsit.

D 3.

T.

T : de istâ felicitate gratuler ; & faustissima quæq; à D E O
ter opt: Max: votis etiam meis impetrem. Olim, in Imperatorum inauguratione, institutum legimus, ut ijs *Augusti Felicitas, TRAIANI bonitas* optaretur. Ita & ego, sub initia gubernationis Tuæ, Princeps Illustrissime, ex veteri illâ formulâ, ter quaterq; Tibi acclamo : sis FRIEDERICE HULDERICE, Augusto felicior : Trajano melior ! Paucula sanguine ea verba sunt ; fateor : si numeremus ; non itidem ponderemus. At ponderare quoq; eadem, & paulò latius diducere mihi liceat. *Trajanus*, ut à bonitate ordinar, imperium per annos XIX : tantâ probitate, innocentia, lenitate, ac temperantia gessit ; ut, cùm omnium constanti voce, tūm etiam senatus decreto Optimus appellaretur. Itaq; idem Bonitatis ac Virtutis sua conscius, cum gladium, de more, traderet præfecto prætorij, addere juxtim non dubitavit. Hunc à me gladium accipe ; &, siquidem justè imperaverero. pro me habeto : si in justè, in meipsum stringito. Tu quoq; , ô FRIEDERICE HULDERICE, sis itidem *Trajanus* ; sis bonus ; sis subinde Melior ; immò optimus sis ; & optimè Patriam Tuam, divinâ favente gratiâ, regas. Atq; talem omnino Te fore, aut potius jam-nunc esse, ex omni parte argumenta minus dubia pollicentur. Optimi Tui ex perpetuâ serie Majores, qui virtutibus suis ac rebus benè feliciterq; gestis, domi militiæq; laudes meruerunt nullo unquam seculo obliterandas. Optimi - - - qui Te talem genuere Parentes, perq; universam Germaniam, quid si mundi machinam dixero ? celebratissimi : Pater Illustrissimus HEINRICVS IV-LIVS, non modò in Patriâ, sed etiam apud alias gentes, Humanitatis, Fortitudinis, Iusticiæ, ac Prudentiæ vestigia reliquit, non pressa leviter, ad exigui temporis laudem ; sed fixa, ad memoriam usq; sempiternam. Mater Tua ELISABETHA, illustrissima, serenissimi Daniae Regis filia, non tam optima, quam optimæ Principis idea, & spectamen

unde

undequaq; lucet: & ut diutissimè insuper luceat, omni-
umq; bonorum divite copiâ floreat; animitus precor!

Bcnè Poëta

Natura sequitur semina quisq; sua

Et alter.

Fortes creantur fortibus, & boni

Bonis; nec imbellem feroce

Progenerant aquilæ columbam.

Cum igitur ex optimâ illâ stirpe, FRIEDERICE HUL-
DERICE, prognatus sis: tantâ naturæ ac indolis bonitate
emineas; quis TE Trajano Meliorem fore addubitet? Quis
TE optimum Principem, Patriæq; Patrem optatissimum non
speret? non expectet? Bona educatio, si ullum aliud, insigne ad-
miniculum, meritò habetur: quo & privatis & publicis rebus be-
nè consulitur; adeoq; Piccolominei verbis, ut in semente totæ
spes messis posita est, ita totius reliquæ vitæ expectatio ab educa-
tione primæ etatis pendet. Bona egregia, &, quod Ethnico-
rum etiam philosophi collaudârunt, thesauri hominibus
divinitùs concessi, bona artes ac literæ sunt; ut quæ constanter
& honestè vivendi præcepta suppeditant, quæ ad modestiam,
magnitudinemq; animi erudiunt, quæq; ab animo, tanquam ab o-
culis, caliginem dispellunt, ut omnia supera, infera, prima, ultima,
media videamus. Hîc quàm spacioſus mihi dicendi campus
aperiatur, si pleno gradu ingredi, ac minutatim ad TE o-
mnia, Princeps Clementissime, accommodare cupiam!
Quàm benè! quàm castè! quàm modo principibus con-
digno educitus atq; institutus, à teneris statim annis sis:
quàm præstantia Pietatis ac Honestatis præcepta, cum la-
ete quasi-materno, hauseris: quàm augusta, & stupenda
Virtutum exempla, vel in propriâ aulâ habueris? quàm
eximios morum ac vitæ magistros doctoresq; audiveris:
(nominatim Clarissimum virum D. Diepholdium; & Con-
sultiss: Utriusq; Iuris interpretem D. Doct: Peparinum) non
opus

opus, ut prolixo verborum circuitu, hoc loco exponam,
cum Fama publica, adeòq; res ipsa luculento nobis esse
possit testimonio. Exinde, quemadmodum agricolæ ex flori-
bus arborum fructus præfigere solent: Ita jam tum ex primâ illâ
ætate tam eleganter traducetâ, facile fuerit divinare opimam &
optimam quandam frugem, & maturitatem omnium Virtu-
tum. In aureâ Caroli IV. bullâ inter alia, Principum filiis
etiam injungi memini, ut linguam Latinam, Gallicam, Ital-
icam, & aliarum Germaniae vicinarum gentium addiscant.
Quàm benè Tu; Illustrissime FRIEDERICE HVLDERICE,
fecisti! quàm multiplici linguarum cognitione, multis
vel inferiorum natalium palmam facilè præripis! quàm
omnibus scientijs, quæ maximè ad expeditionem, gubernan-
di rationem, & incolumitatem Reipublicæ faciunt,
excultus ingrederis! Quàm multos annos, eum in finem,
varias Academias, Urbes, & regna Germaniae, Angliae, Gallie,
felici pede calcâsti; insedisti! Humiles istæ, inquit Lipsius,
& plebeia animæ domi resident, & adfixæ sunt suæ terra; Illa
divinior est, quæ celum imitatur, & motu gaudet, quæ

Πολλῶν αὐθεότων ἵδεν ἀσέας καὶ νόος ἐγγένεια.

Nemo Parente Tuo Illustrissimo doctior, inq; po-
liticis & Iurisprudentiâ non modò, sed in alijs etiam disci-
plinarum generibus exercitator per Germaniam habe-
batur. Nemo erat, qui literatos, & benè de se meritos ma-
jori benevolentî & amore prosequebatur. Nemo, qui
plus subsidij egenis Musis erogabat. Hujus igitur Tu lauda-
bile exemplum, bonorum omnium acclamatione, & tri-
pudio, asséqueris, immò etiam, quod spes, & commune
votum est,

- - - ubi jam firmata virum Te fecerit etas;
superabis. Memini, quàm non ita pridem, summum illud
poëtarum decus, FRIDERICVS TAVEMANNVS, Te latus lu-
bens;

bensq; eo nomine compellabar. **FRIEDERICE HVLDERI-**
CE, inquietabat,

magni Patris & mule fili:
certe videntur bonarum literarum alumni, concusis quasi signis,
ad complectendum Musagetem suum, obviam TIBI procedere;
TIBI inquam PRINCEPS IVVENTVTIS, quem modò ab Aca-
demis & Regibus gentium exteris, reducem, Saxones ab IVLIA
illâ Tuâ mihi nunciant, & magnum GERMANIAE Principem
spendent, & gratulantur. Hæc ille: Nos meritò nunc itera-
mus, nec modò ab exteris TE oris reducem, sed & salvum
atq; in columem, sed & avitas, paternasq; ditiones, bono
cum DEo adeptum, feliciter congratulamur. *Sis TRAI-
NO MELIOR! Sis AVGUSTO FELICIOR!*

Aggredere ô magnos (ita fert jam tempus) honores,
Chara DEûm suboles, magnum Patris incrementum;
Asspice convexo nutantem pondere mundum,
Terrasq; tractusq; maris, celumq; profundum.
Asspice venturo latentur ut omnia sèclo.

Liceat enim mihi optanti *AVGVSTI* felicitatem, etiam
huc repetere versus in honorem, D. *AVGVSTI CAESARIS* à
summo olim Poëtarum coryphæo factos. *AVGVSTVS CAE-
SAR* is erat sub cuius imperio, humani generis sequester,
CHRITVS IESVS, in hanc lucem editus est, eiusq; doctri-
na celestis inclaruit. Idemq; *AVGVSTVS*, ubi oraculum
hoc Apollinis acceperat.

Me paer Hebreus, qui Divis imperat, ex hac
Aede fugat, rursum pénitrange & cogit ad Orcum!
Quisquis adest tacitus nostris discedito ab aris.

Ideò aram erexit in capitolio, his verbis inscriptis, *ARA
PRIMOGENITI DEI*. Ita sub Tuâ gubernatione, sub Tu-
o Imperio, Celsissime PRINCEPS, CHRISTVS JESVS, Re-
dem-

*demtor noster unicus, subinde magis nascatur; aut potius
noscatur; Ejus regnum latius extendatur; Anti-Christi do-
minatus magis magisq; atteratur; & percat: Veræ Reli-
gionis syncera puritas, amplius efflorescat, propagetur;
Contrà Impietas, Falsitas, Supersticio, & Idololatria peni-
tius penitusq; exscindatur, & pessum eat: quomodo iti-
dem sub AVGUSTO, nascente DOMINO, oracula defe-
cisse, Daemonas in fugam conversos esse, perhibent Histo-
rici. AVGUSTVS CAESAR ejus erat felicitatis, ut pa-
ce terrâ mariq; partâ, imperio omnium gentium constitu-
to, IANVM QVIRINVM, qui bis tantum clausus fue-
rat, ipse tertium clauerit, & ita nomen suum omnibus
bonis amabile, malis formidabile: utrisq; admirabile
effecerit. Nisi omnia me fallunt, imitaberis FRIE-
DERICE HVLDERICE!*

Paxuna triumphis

Innumeris potior.

Nihil dulcissimus, nihil optatus, quam Pax; quam non modo y, quibus sensum Natura dedit, sed etiam tecta atq; agri letari videntur. Decet Regalis apicis curam, inquit Cassiodorus, generalitatis custodire concordiam, quæ ad laudem regnantis trahitur, si ab omnibus PAX ametur. Quid est enim, quod Principem melius prædicet, quam quietus populus? concors Senatus? & tota Respublica morum honestate prædicta? Hæc ille. Cum verò hoc excellentissimum & longè optimum PACIS donum, non in hominum manu positum sit; sed ab uno DEO, PACIS CONCORDIAEq; OMNIS PRINCIPE, & autore unico, profiscatur; Eum propterea ardentibus votis imploremus & veneremur; & tanto quidem magis, quòd hoc extremum, finiq; quam maximè confine mundi seculum, iniquius ac miserius est; ut in quod omnia tumultuum, seditionum, ac bellorum genera, ut de cæteris malis nihil dicam, conspirare quasi videantur.

E

D2

*Da ô AETERNA PAX, seculum hoc nostrum pacatum eat, &
tranquillum: absit Eris: adsit Eros: sit Pax; & Concordia in-
choro, in foro, & in toro.*

*Da dulcis Pax arva colat, Pax candida primùm
Duxit araturos sub juga curva boves:
Pax aluit vites: Pax succos condidit uvae:
Funderet ut nato testa paterna merum.*

Neq; verò **AVGVSTVS CAESAR** tantummodò
Pacis tempore felicissimus habebat: Sed etiam cum ne-
cessitas belligerandi imponeretur, hostibus superatis, vi-
ctorias sanè multas ac nobiles reportavit: Inde q; etiam
tres egit triumphos curules continuo triduo, Dalmati-
cum, Aetiacum, Alexandrinum, atq; adeò omnium, tām
summorum, quām infimorum & oculos, & ora in se con-
vertit. Idem Tibi **FRIEDERICE HVLDERICE**, beni-
gnissimā DEi bonitate eveniat precor! Hostes ac inimicos
Tuos; felici semper brachio, vincas. Quicquid Pietati ad-
versum: Quicquid Iusticiæ infestum: quicquid Hon-
stati infensum, è medio tollas, & quantum fieri potest, stir-
pitùs evellas? Nihil enim melius; nullum spectaculum DEo
hominibusq; gratius, quām si vitia, si scelera è societate humana
extirpentur ac superentur. Hæc nobilissima omnium victo-
ria; Hic splendidissimus triumphus: Hæ sunt scalæ, qui-
bus maximi retrò-seculorum Principes in celum ascen-
derunt: Hæ sunt notæ, quibus nomina, laudesq; suas me-
moriæ posteritatis æternæ consecrârunt. Sed & **AVGV-**
STVS CAESAR, non modò feliciter, sed etiam satiùs
diu, nempè annos sex & quinquaginta continuos, quod ho-
dièq; raro est, imperio suo præfuit. Idem T. Celsit:
prospero successu contingat, **FRIIDERICE-HVLDERI-**
CE: *Diu vivas, diu ac bene valeas, & vireas; uti Laurus juxta
limpidas aquarum scaturigines virescit!* Sit gubernatio tua
fortu-

fortunata; constans; diuturna; omniumq; bonorum flumine abundans! Varij hoc lethifero auctumno, per universam propè Europam, morbi ac contagia funesta serpunt: multaq; hominum millia passim trucidant. Sed DEUM quæso, ab aulâ. Tuâ illustri, omniumq; Tuorum domicilijs longissimè depellat. Multæ hoc infido tempore fraudes, ac insidiæ, optimo cuiq; struuntur, maximè in superiori dignitatis ac eminentiæ gradu constitutis, prout est maleficeriorum hominum efferata, formidanda, & execranda malitia. Sed DEV M quæso; eas clementer avertat; inq; autorum capita, pro meritis, convertat. Multa pericula ex omnibus fermè angulis mundi nobis impendent, multa bellorum telæ subtexi videntur. Sed DEVM quæso: ex omnibus illis malis TE forti manu eripiat, & quem semel nobis dedit, sospitem, diuq; in columem nobis conservet. Deniq; AVGUSTVS CAESAR, adeò feliciter, adeò placidè, omnibus gratus, nemini gravis, imperium tam diu tenuit, ut consentiente omnium suffragio audierit, PATER PATRIÆ. Idem TIBI quoq; eulogium detur, FRIEDERICE - HVLDERICE. Magnum ac dulce nomen Patris est: Sed longè majus & dulcius, aut potius maximum, & omnium dulcissimum est nomen Patris Patriæ. Quantò videlicet Patria, quam liberi, jucundior, atq; præstabilior existit, censente M. Tullio. Chari sunt, inquit, Liberi, propinquai, familiares: sed omnes omnium charitates, patria una complexa est: pro quâ quis bonus dubitet mortem oppetere, si ei sit profuturus? Vedit hoc optimus Parens Tuus HEINRICVS JVLIVS, cuius non solummodò symbola:

Honestum pro Patriâ. Pro Patriâ consumor:

Sed etiam ejusdem benè ac laudabiliter facta, pro salute Patriæ, in ore ac corde omnium bonorum voluntatur. Age, age optimi Patris optime fili; idem cum DEO faci-

as

as, Parentis vestigia libente calce premas: Patriam ames,
Patriam ornes; Patriam amplifaces, quantum potest, maximè.
TE rursum Patriapium; TE Justum, TE fortē, TE prudentē,
TE benignum, TE clementem PATREM PATERIAE, vidcat,
experiatur. TE docti, & indocti, TE juvenes, viri, senes, PATERIAE PATREM cantent, celebrent. Teq; uno verbo,
TRAIANO MELIOREM, AVGUSTO feliciorem, tam præ-
fens hæc, quām ætas secutura cernat, prædicet; Ita voxco:
Ita voxco. Det votum hoc meum ratum esse, qui dat o-
mnia, qui Rex Regum ac Principum Princeps optimus
maximus JEHOVA!

DIXI.

AB: 153647

ULB Halle
002 426 935

3

R

VD 17

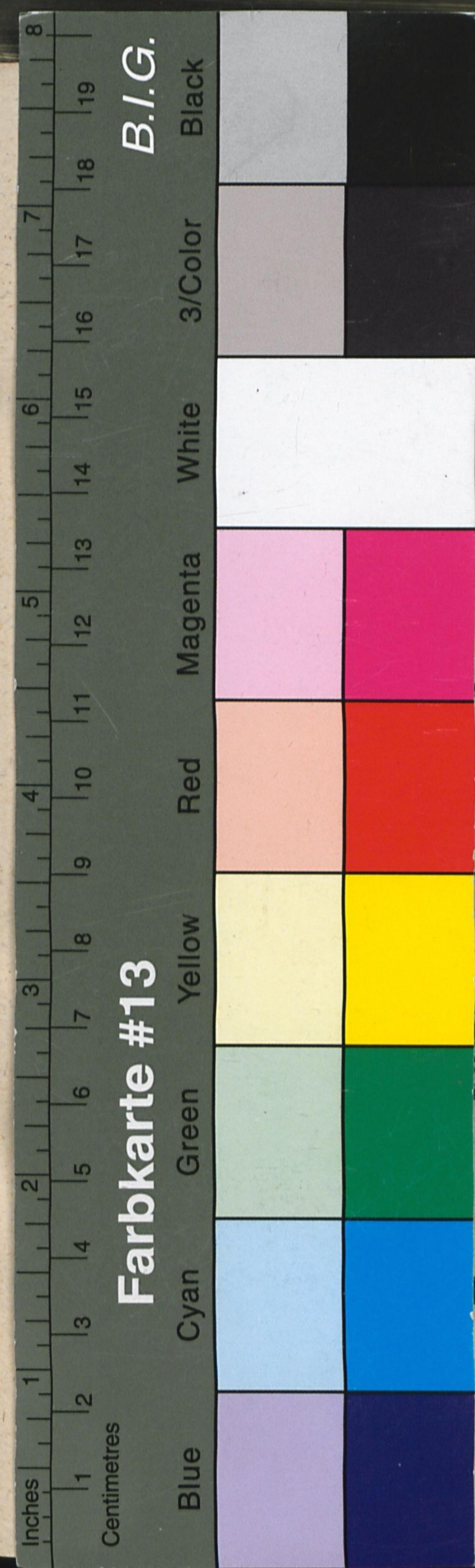

Die heilige Psalteschreiberin

Or
P

Die heilige Psalteschreiberin

Die heilige Psalteschreiberin

TVLATORIA.

umq; Principem, ac
Dn.

HILDERICUM,
MACLVNAE.
ucem &c;

sum. clementissimum

*ubernationis auspicia
habita*

ecundo Phil: & Med.
17. IIXbris.

DC. XIII.